

Kadrioru Saksa Gümnaasium

ÕPILASTE TEADLIKKUS PROGRAMMIST YOUTH FOR
UNDERSTANDING

Uurimistöo

Veronica Kaupmees
11. klass
Juhendaja: õp Martin Tamm

Tallinn
2015

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. RAHVUSVAHELINE YFU ÕPILASVAHETUSPROGRAMM	5
1.1. YFU programmi ajalugu.....	5
1.2. YFU Programmi tutvustus.....	6
1.3. Vahetusaasta	7
1.3.1. Vahetuspere	8
2. PROBLEEMID VAHETUSAASTA JOOKSUL.....	10
2.1. Koduigatsus	10
2.2. Perevahetus.....	11
2.3. Vahetusaasta varem lõpetamine	11
3. VAHETUSAASTA KOGEMUSED	12
4. ÜLEVAADE UURIMUSE METOODIKAST JA TULEMUSED	13
JÄRELDUSED.....	19
KOKKUVÕTE.....	20
DAS RESÜMEE	21
KASUTATUD ALLIKAD.....	22
LISA 1 KÜSIMUSTIK.....	23

SISSEJUHATUS

Paljud õpilased unistavad õppimisest välismaal, saamaks kogemust iseseisvast elust, õppimisest teistsuguses keskkonnas ning avardada silmaringi. Selleks pakutakse noortele erinevaid võimalusi, millest üheks on YFU Programm. Antud uurimistöös vaadeldakse õpilaste teadmisi koolilastele suunatud YFU Programmi kohta.

Tänapäeva võimalusterohkes ühiskonnas on YFU Programm väga aktuaalne ning kogub noorte seas üha rohkem tähelepanu. Teema leiab pidevalt käsitlemist koolides, kus selleks korraldatakse tihti programmi tutvustavaid loenguid ja infopäevi. Infot programmi kohta liigub palju ka sotsiaalmeedias.

Teema valik lähtub autori isiklikust huvist antud teema suhtes. Sõltumata sellest, et autor pole vahetusaastal käinud, tunneb ta mitmeid noori, kes on YFU-ga välismaal õppimas käinud ning tagasiside on alati olnud väga positiivne. Autor usub, et teema pakub huvi paljudele noortele ning tema, kui kooliõpilase jaoks, on antud teema aktuaalne ning sobiv uurimiseks.

Käesoleva uurimistöö eesmärk on välja selgitada õpilaste teadlikkus YFU vahetusprogrammist. Selle käigus uuritakse, kui palju õpilased selle kohta teavad. Samuti käsitletakse uurimistöös probleeme ja kogemusi, mida noored oskavad vahetusaasta jooksul ette näha ning uuritavate soovi liituda programmiga välisriigis õppimiseks.

Lähtuvalt uurimuse eesmärgist püstitab autor hüpoteesi, et 70% õpilastest on teadlikud YFU Programmist ning vähemalt 50% vastajatest soovivad õpilasvahetuses osaleda.

Uurimistöös antakse ülevaade teemaga seotud kirjalikest materjalidest, analüüsitakse uurimuse käigus kogutud tulemusi.

Uurimistöö koosneb viiest peatükist. Esimeses osas antakse ülevaade programmi ajaloost ja üldinformatsioon YFU kohta, tutvustatakse vahetusaasta võimalusi, kaasaarvatud vahetuspere temaatikat. Teine peatükk käsitleb probleeme, mis võivad vahetusaasta jooksul ilmned. Kolmandas peatükis antakse ülevaade vahetusaasta kogemustest. Neljandas peatükis tehakse

analüüsitakse uurimuse käigus kogutud vastuseid. Arutelu peatükis tehakse kokkuvõtte noorte seas läbiviidud uuringu tulemustest.

1. RAHVUSVAHELINE YFU ÕPILASVAHETUSPROGRAMM

Youth For Understanding (YFU) on rahvusvaheline mittetulunduslik organisatsioon, mis pakub hariduslikul eesmärgil kultuurivahetusprogramme enam kui 60 riigis (YFU Eesti). Järgnevalt antakse ülevaade programmi ajaloo ning tutvustatakse YFUD kui üht võimalust noore inimese elus omandada uusi ja huvitavaid kogemusi.

1.1. YFU programmi ajalugu

YFU on 1951. aastal loodud rahvusvaheline õpilasvahetusprogramm, mille asutaja dr. Rachel Andersen üritas taastada pärast Teist maailmasõda suhteid Saksamaa ja USA vahel. 1951. aastal tegi ta Michigan koguduse juhile ettepaneku tuua Saksamaalt rühm teismelisi Ameerika Ühendriikidesse, kus nad elaksid ühe aasta. Saksa noored oleksid elanud Ameerika perekondades ning käinud sealsetes keskkoolides. Sellega soovis dr. Andersen anda kõik endast oleneva, et Teise maailmasõja haavu parandada. Ameerikas õppisid noored tundma sealset ühiskonda ja selle väärtusi. Esimesteks vahetusõpilasteks olid üks Austria ja teine Saksamaa õpilane, kes suundusid Ameerikasse. Aasta möödudes sai dr. Andersen aru, et selline õpilaste vahetus on just see, mida maailm vajab. (YFU Eesti)

Mittetulunduslik YFU Eesti rahvusvaheline õpilasvahetuse organisatsioon loodi 1992. aastal. Sellele pani aluse kodumaale Eestisse tagasi kolinud väliseestlane Anne-Pii Saare, kes oli olnud YFU vahetusõpilane Rootsist Ameerika Ühendriikides. Tänu Anne-Piile ning tema kaasamõtlejatele läksid 1992. aastal kaks eestlannat, Annely ja Katrin, YFU Taani abiga aastaks Taani õppima. 8. jaanuaril 1993. aastal asutatigi seitsme inimese poolt sihtasutus YFU Eesti. Esimesed õpilased said võimaluse minna välismaale samal hetkel, kui Eesti vabanes ja taastati Eesti Vabariik. Alguses toimusid vahetusaastad eelkõige stipendiumite abil. Alates 1992. aastast on Eestist käinud välismaal üle 1200 keskkooliõpilase ning Eestisse on tulnud ligi 350 välisõpilast. (YFU Eesti)

1.2. YFU Programmi tutvustus

YFU programmi missioon on erinevate kultuuride tutvustamine, tolerantsi ja vastastikuse teineteisemõistmise kasvatamine vahetu kontakti kaudu teise rahvusega. YFU usub, et vahetusprogrammides osaledes on õpilastel võimalus tajuda maailma kultuuride erinevust, arendada ennast, oma väljendamisoskust, õppida enesekindlust ja avatust uuele. (Avasta Maailma 2008/2009: 2)

„YFU programmid on suunatud eri kultuuride tundmaõppimisele. Iga YFU programmist osavõtja läheb pikemaks ajaks igapäevasest ümbrusest täiesti uude keskkonda. Kõik vahetusõpilased õpivad tundma teistsuguseid elu- ja mõtteviise, omandavad uusi oskusi ja arusaamu. Saadud teadmised aitavad neil ka edaspidises elus erinevaid probleeme ja väärmõistmisi paremini lahendada.“ (---) „YFU eesmärgiks on õpetada uues kultuuris toime tulema ja seal ka suhtlema, mitte aga uut kultuuri järgima ja propageerima.“ (Käsiraamat koolidele: 2)

YFU pakub vahetust Euroopa, Aasia, Aafrika, Ladina-Ameerika, Okeania ja USA koolidega. YFU Euroopa pöörab suurt tähelepanu ka Euroopa-sisesele õpilasvahetusele. Et valikut veelgi mitmekesisemaks muuta, on käivitunud eri suunitlusega programmid: muusikaprogramm Ungaris, kunstiprogramm Rootsis, loodusprogramm Eestis. Osa YFU riike on välja töötanud suveprogrammid, mis võimaldavad nautida kuuenädalast suve teiselpool piiri. Ka siis elatakse kasuperedes, mis on iseloomulik kõikidele YFU pakutud programmidele. (Võik, 2009: 20)

Hetkeks on YFU tegutsenud üle 60 aasta enam kui 60 riigis üle kogu maailma. Igal aastal osaleb YFU programmis üle 4000 õpilase. Kokku on kultuurivahetusprogrammides osalenud ligi 250 000 noort. (About YFU) Eestist on aastase programmiga käinud ligi 1200 õpilast 30 erinevas riigis õppimas ning Eestis on YFU kaudu vahetusaastal käinud 311 õpilast. Aastatel 2013/2014 viibis Eestis erinevatest riikidest 92 vahetusõpilast.

Populaarseimateks sihtriikideks on USA ja üldiselt kõik Euroopa riigid, millest eelistatuim on Saksamaa. Eestist on võimalik minna 37 erinevasse riiki. Soovi korral on võimalik läbi rääkida

Poola, Moldova, Indoneesia, Lõuna-Korea ja Filipiinide YFU organisatsioonidega, kui mõni õpilane valib ühe neist riikidest vahetusaastaks. (Avasta Maaailma 2012/2013: 6)

Vahetusaasta maksab sõltuvalt riigist 5165-9190 eurot. See sisaldab edasi-tagasi lennupileteid, kindlustust, kõiki koolitusi, kohaliku kooli tasusid ja transporti lennujaamast vahetuspereni ning pärast vahetusaastat ka tagasi lennujaama. Samuti on hinna sees bussi- ja rongipiletid kooli ja vahetuskodu vaheliseks sõiduks. Vahetusaasta kogusumma ei sisalda viisat, taskuraha ega osades koolides nõutavaid kooliõpikuid. (Avasta Maailm 2012/2013: 6)

Kulud katavad põhiosas vahetusõpilased ja nende vanemad, kuid rahalist tuge pakuvad ka individuaalsponsorid ja sponsorfirmad. Viimasel kümnendil on oluliselt kasvanud rahvusvaheliste korporatsioonide väljaantavate stipendiumite ja toetuste osatähtsus YFU-s. Kuna enamused peredel ei ole vahetusaasta raha kerge kokku saada, jagab YFU ka stipendiumeid vahemikus 1000-2000 eurot. Neid antakse ainult Euroopa riikidesse minejatele ja neile, kes lähevad riiki, kuhu YFU Eestist veel mindud pole. (Võik, 2009: 20)

Vaatamata sellele, et programm on küllaltki kulukas, on see väga hea võimalus saada kogemusi erinevate kultuuride kohta. Arvestades, et sihtriike on igas maailmajaos, peaks iga soovija leidma endale sobiva riigi, kus oma omandada vahetusõpilase kogemus.

1.3. Vahetusaasta

Elades välismaal saab üsna kiiresti selgeks, mis on sealses kultuuris normaalne, mis mitte. Need normid võivad olla hoopis teistsugused kui kodus. Tänu sellele kasvab sallivus erinevuste suhtes ning areneb kohanemisvõime. Vahetusaasta paneb õpilase proovile, annab iseseisvuse, kogemused ja mälestused. YFU programmi võib pidada ka iseseisva elu alustamise katseajaks.

Vahetusaasta kestel toimub mitmeid erinevaid üritusi, et (1) rääkida rõõmudest ja muredest, (2) kohtuda teiste vahetusõpilastega ning (3) näha vahetumaa eripärasid. Nendeks üritusteks on aasta alguse seminar, aasta keskel peetav seminar, aastalõpu seminar ning toimub ka

regionaalseid kokkusaamisi ning kohtumisi nõustajatega. Enne vahetusaastat toimub kodumaal ettevalmistav laager ning umbes kuu aega pärast kodumaale naasmist toimub viimane kohtumine, mis lõpetab ametlikult vahetusaasta. (YFU Eesti) Ettevalmistusel peavad tulevased õpilased endale selgeks saama, mis neid ees oodata võib. Koolitus ei jaga mitte ainult nõuandeid ja soovitusi, vaid soovijaid pannakse ka oma väärtushinnangute üle järele mõtlema. Nad peavad teadvustama ohte ja probleeme, mis nende mõtteviisi ja suhtumise tõttu võõral maal tülisid või arusaamatusi võivad tekitada. (Käsiraamat koolidele: 3)

Vahetusaasta annab noorele parema arusaama nii iseendast kui elust tervikuna, sest kontrastiks on kõrval inimesed teisest keskkonnast teistsuguste mõtete ja väärtushinnangutega. Tavapärase turismireis ei anna ammendavat pilti maa kultuurist ega seal elavatest inimestest. Pikemaajaline kogemus aga avardab maailmapilti ning võtab ära silmaklapid, mis takistavad meid ümbritsevat mõistmast.

1.3.1. Vahetuspere

Oma kodu on alati kõige parem, kuid YFUGa vahetusaastale läinud õpilasel saab aastaks olema uus kodu, mille reeglite ja normide järgi tuleb neil koos uute pereliikmetega elada.

Kõik YFU õpilased üle maailma elavad vabatahtlikes vahetusperedes. Nii otsitaksegi pidevalt toredaid ja rõõmsameelseid perekondi, kes oleksid nõus pakkuma kodu siia saabuvale vahetusõpilasele. Õpilaste vastuvõtmine sõltub just perekondade soovist pakkuda kodu teisest kultuurist tulnud noorele. Vahetusperesse võetakse 15-18 aastaseid noori. Mingit erikohtlemist vahetusõpilased ei vaja, kodu ei ole vaja euroremontida, perekonna söömisharjumusi muuta ega perekondlikest tavadest loobuda. Vahetusõpilase võtmine ei tähenda külalise võõrustamist aasta vältel - vastupidi temast saab üsna pea täieõiguslik pereliige, kes jagab teiega nii oma muresid kui kui ka rõõme. Tavaliselt jäävad vahetusõpilase ja vahetuspere kontaktid püsima pikkadeks aastateks, vahel kogu eluks. (Võik, 2009: 20)

„Võõra“ lapse perre võtmine on vanematele ja kodus olevatele õdedele-vendadele omamoodi kogemus, eelkõige kohanemine-kohandumine, võib-olla ka piiride kompamine, samas pere reageeringute ja tava-kommetega seonduva hindamine-läbivaatamine: kas kõik see, mis me teeme ja kuidas elame-oleme ongi meie pere igapäevane elu. Äkki on vaja/võimalik midagi muuta, et kõigil veel parem oleks. (Avasta Maailma 2007/2008: 1)

Peresse sisseelamine peaks olema järkjärguline ning järjekindel. Õpilasse tuleb suhtuda nagu oma pereliikmesse. Talle kehtivad samad reeglid ja kohustused nagu oma pereliikmetelgi. Erinevus kohtlemises võib mõjuda signaalina õpilasele, et temaga ei arvestata kui pere täieõigusliku liikmena. Samuti võib see pingeid tekitada perelaste ja vahetusõpilase vahel. Ajapikku muutub õpilane enesekindlamaks ning tema “uus elu” hakkab rutiinseks muutuma. Vajadusel on tähtis, et selgitataks omavahelised lahkavumused ja probleemid. On normaalne, et igapäevaelus tuleb ette arusaamatusi, kuid nende lahendamine lähendab vahetusõpilast oma perega. Ei tohi unustada, et õpilane ei omanda kõike ühe päevaga, peab olema valmis reegleid ja kohustusi mitu korda meelde tuletama. Loodetavasti areneb vastastikune mõistmine ja armastus nii tugevaks, et suudab üle elada ka raskemaid aegu. (VAP-Käsiraamat: 7)

Inimestel, kes võtavad vahetusõpilase oma peresse, ei ole vaja karta, et nende elus tuleb teha kannapööre, muuta elukorraldust või elutingimusi. Vahetusõpilast tuleb võtta, kui enda pereliiget, kellele ei kehtestata eritingimusi, sest see aitab vahetusaastast saada täit kogemust ning aasta möödub kiiremini. Vahetusõpilase perre võtmine on samaväärne kogemus, kui ise vahetusõpilaseks olemine.

2. PROBLEEMID VAHETUSAASTA JOOKSUL

Ka kõige paremates peredes ja olukordades tuleb ette probleeme, millega noorel inimesel tuleb rinda pista. Probleemid on väga individuaalne teema. Nende teke sõltub nii (1) vahetusõpilasest kui ka (2) perest, (3) ümbritsevast keskkonnast, (4) motivatsioonist, (5) integreerumisest uude ühiskonda. Iga vastuvõttev perekond ja õpilane saab omale vahetusaastaks tugiisiku, kelle poole aasta jooksul oma muredega pöörduda. Tugiisikud võtavad aeg-ajalt ka ise ühendust, et kuulda kuidas perel ja õpilasel läheb. Kui tugiisik helistab ja küsib, kuidas läheb, ei tähenda see, et ta tahab kuulda vaid muredest. Tema eesmärk on hoida kontakti ja olla murede korral abiks. Samamoodi on valmis YFU vabatahtlikud ning kontoritöötajad alati aitama, et õpilane end võõral maal abituna tundma ei peaks. (VAP-Käsiraamat: 17)

Järgnevas peatükis tuuakse välja peamiseid probleeme, millega vahetusõpilane kokku sattuda võib. Tüüpiliseimateks probleemideks on koduigatsus, perega mitte sobimine ning kodumaale varem naasemine. Vahetusaasta vältel tekkivate probleemide puhul ei ole tavaliselt ühest lahendust, ei saa öelda, et õpilasel on õigus ja pere eksis või vastupidi.

2.1. Koduigatsus

Vahetusaasta jooksul viibitakse oma pere ja sõprade juurest aasta aega väga kaugel. Mõnele inimesele on see väga raskeks ning suureks probleemiks. Hullemaks teeb asja võib-olla ka see, et esimese poole aasta jooksul ei või lähedased talle külla sõita ning aasta jooksul ei või õpilane ka ise kodumaad külastada, sest see suurendaks koduigatsust või selle tekke võimalust. Üldsusele on teada, et igasugune sisseelamine uude keskkonda toob endaga kaasa stressi ning nõuab palju jõudu ja energiat.

Koduigatsus võib kaasneda kultuurišokiga. Kultuurišokki defineeritakse tihti kui emotsionaalset reaktsiooni oskamatusetele olukorra üle kontrolli saavutamiseks, teiste käitumise ennetamiseks või lihtsalt selle mõistmiseks. Kultuurišokil on tavaliselt mitmeid põhjuseid – raskused sisseelamisega, tunne, et ei kuuluta veel uude keskkonda. (Käsiraamat koolidele: 3).

2.2. Perevahetus

Võib juhtuda, et ankeetide põhjal kokku sobivad inimesed ei saa reaalsuses teineteise kõrval elada või on tekkinud nii tõsised probleemid, et kõige valutum lahendus on perekonnavahetus. Perekonnavahetust ei ole mõtet karta ega üle dramatiseerida: mõned inimesed lihtsalt ei sobi omavahel kokku. (VAP-Käsiraamat: 22)

Algselt proovitakse probleemi lahendada tugiisiku ja läbirääkimiste kaudu, kui see aga ei aita, otsitakse õpilasele uus perekond. Perevahetuste põhjusteks on olnud nii õpilased kui ka pered. Näiteks pole neil omavahel millestki rääkida, sest nad on liiga erinevate maailmavaadetega. Perel ja õpilasel on olnud erinev nägemus vahetusaastast ning neil on erinevad ootused. Kõige tavapärasem on siiski omavahelise keemia mittetekkimine, aga on ka juhtumeid, kus õpilane oma käitumisega perele haiget teeb ja enam koos edasi minna ei saa või ei taheta. Vahel võib ka perevahetus toimuda, kuna vahetusõpilane on perele liiga suur koorem ning tuntakse, et talle ei suudeta pakkuda täisväärtuslikku aastat ning õpilane tunneb ennast peres üksikuna. (Võik, 2014)

2.3. Vahetusaasta varem lõpetamine

Mõned õpilased on vahetusaasta pooleli jätnud ning koju naasnud. Koju naasmise ajendiks võib olla koduigatsus, kultuurišokk või ka YFU reeglite rikkumine. Karmimate YFU reeglite vastu eksides saadetakse õpilane kodumaale tagasi, ilma, et raha tagasi saaks. Vahetusõpilased on kohustatud kinni pidama vahetusriigi seadustikust. Lisaks ei tohi nad tarvitada alkoholi ja narkootikume ka siis, kui õpilane on täisealine või ta kodumaal on narkootikumid legaliseeritud. Vahetusaasta võib ka lõppeda, kui õpilase perekonna või lähedastega on juhtunud mingi draagiline õnnetus. Sellisel juhul katab kindlustus kojunaasmise kulud. (Võik, 2014)

Kindlasti tuleb vahetusaasta jooksul ette veel hulgaliselt erinevaid probleeme, mis võivad rikkuda vahetusaastal saadud positiivsed kogemused või suisa katkestada vahetusaasta

3. VAHETUSAASTA KOGEMUSED

Vahetusaasta võib kaasa tuua negatiivseid kogemusi, kuid suuremal osal vahetusõpilastel on siiski ülekaalus positiivsed kogemused. Kõige aktiivsem aeg õpilase jaoks on vahetusaasta algus: õpilasele pööratakse palju tähelepanu ning talle endale tunduvad kõik uued asjad põnevad ja huvitavad. Vahetusaasta jooksul õpib nooruk rääkima uut keelt, tutvub uue riigi kultuuriga ning saab uusi sõpru, samuti saavad paljud õpilased endale ka teise pere, kellega jäädakse aastateks suhtlema. Üldiselt õpivad vahetusõpilased, kuidas elus iga hetke nautida. Võrreldes oma eakaaslastega muutuvad nad täiskasvanulikumaks. Vahetusaastalt saadud kogemused muudavad nende arusaama maailmast.

Ivar Janson käis 2011/2012 Türgis ja ta kirjutab: „Kui ma nüüd vaatan käidud teele tagasi, siis näen, et olen teinud läbi midagi, mis vääris tegemist, kuid mis alguses tundus võimatu.“ Ta rääkis ka sellest, kuidas oli enne vahetusaastale minekut nii mõnelegi lubanud, et ta oma usku ei vaheta. Ta ei suutnud oma lubadust aga hoida – ta leidis usu iseendasse ja inimestesse tema ümber. (Avasta Maailma 2012/2013: 9)

Karin Lageda käis aastal 2006/2007 Saksamaal ning ta kirjutab: „See aasta muutis väikese halli hiirekese vabalt suhtlevaks sõbralikuks olendiks, kes suudab ning tahab anda endast kõike, aidata teistel mõista ning avada ka nende silmad. Aru saada teistest inimestest, rahvustest, teistest kultuuridest ja kommetest, mõista ajalugu ning muuta tulevikku, ikka paremaks. Võimaluse õppida võõrast keelt ning mõista inimestega suhtlemise vajadust, avada ennast millelegi täiesti uuele.“ (Avasta Maailma 2007/2008: 5)

Liisu Pallase, kes oli Rootsis aastal 2009/2010, on öelnud: „Olen oma kahekümne eluaasta jooksul sadu kordi oodanud neid „õigeid hetki“, et tegutseda, aga nüüd olen aru saanud, et sellist asja nagu „õige aeg“ ei eksisteeri. Iga päev on õige aeg elada oma unistusi. Kui mitte praegu, millal siis veel?“ (Avasta Maailma 2012/2013: 8)

4. ÜLEVAADE UURIMUSE METOODIKAST JA TULEMUSED

Uurimistöö küsimustik esitati internetipõhiselt. Uurimistöö küsimustikule vastas 74 õpilast, kellest 62 olid naised ja 12 mehed. Küsimustik koosnes 11 küsimusest, millest neli oli valikvastustega. Vastanute üldandmetest küsiti vastaja sugu ja vanust. Tulemuste analüüsimisel ei tooda eraldi väljavastuseid vanusegruppide järgi, vaid analüüsitakse vastuseid üldiselt.

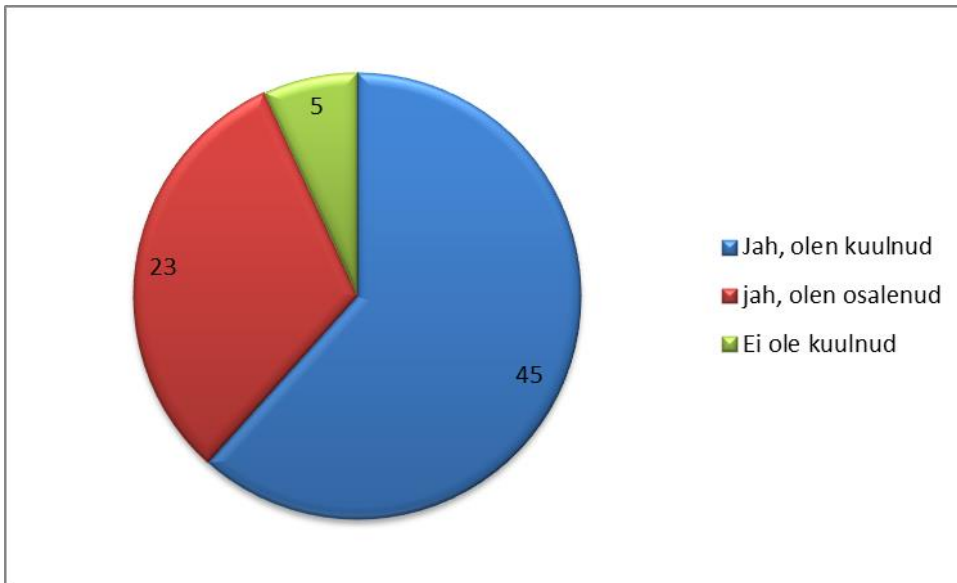
Tabelis 1 tuuakse välja vastajate sooline ja vanuseline jaotus koos osakaaluga uurimuses.

Tabel 1 Vastanute sooline ja vanuseline jaotus

Vanus	Mees	Naine	Kokku	Osakaal %
14	0	1	1	1.4
15	0	3	3	4.1
16	3	8	11	14.9
17	4	30	34	45.9
18	1	15	16	21.6
19	2	3	5	6.8
20	2	2	4	5.4
Kokku	12	62	74	100.0

Küsitlusele vastanute vanus jäi 14 – 20 eluaasta vahele. Enim vastas 17-aastasteid õpilasi (45,9%). Kõige vähem vastanuid oli 14-aastaste seas (1,4%). Selgub, et 16 – 18 aastased vastajad on kõige aktiivsemad vastajad. Sellest järeldub, et 4. kooliastme õpilased on aktiivsed arvutikasutajad ning seetõttu ka antud uuringus osalejatena kõige suurema osakaaluga (82,4%).

Küsimuse „Kas oled kuulnud YFU programmist või ise selles programmis osalenud?“ vastused on toodud joonisel 1.

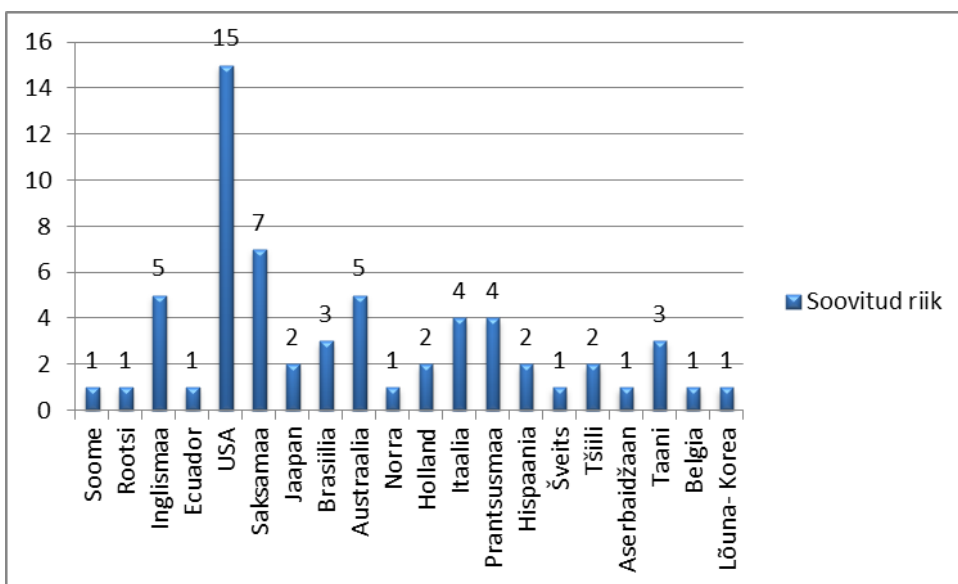


Joonis 1 Vastanute teadlikkus YFU programmist

60,8% vastanutest on kuulnud programmist, seda ilmselt kas interneti vahendusel või koolides toimuvate tutvustavate infotundide raames. Äärmiselt väike protsent (6,8%) on neid noori, kes ei ole programmist midagi kuulnud, seda isegi mitte koolis. 91,9% vastanutest on kuulnud või osalenud programmis, mis tähedab, et noored on hästi informeeritud õppimisvõimalustest välismaal. Õpilasi, kes sooviks vahetusaastale minna oli 51 (68,9%), vastanutest 23 (31,1%) aga ei sooviks ise programmis osaleda.

Noored, kes vastasid, et on kuulnud programmist, oskasid enamus välja tuua, et see on õpilasvahetus programm, kus õpilane saab aasta aega õppida teises riigis ning elada vahetusperes. 4 vastajat tõid välja ka fakti, et on teadmisi saanud tänu infotundidele, millest järeldub, et koolides toimuvate infotundide ja tutvustavat reklaami peaks koolidesse rohkem suunama. Oli ka vastajaid, kes teadsid, et YFU pakub erineva kestvusega ja võimalustega programme. Vastajad, kes ei olnud programmist teadlikud, ei soovinud sellest ka teadmisi saada. Sellest järeldub, et inimestel on erinevad huvid ja nad ei soovi oma õppimisvõimalusi laiendada

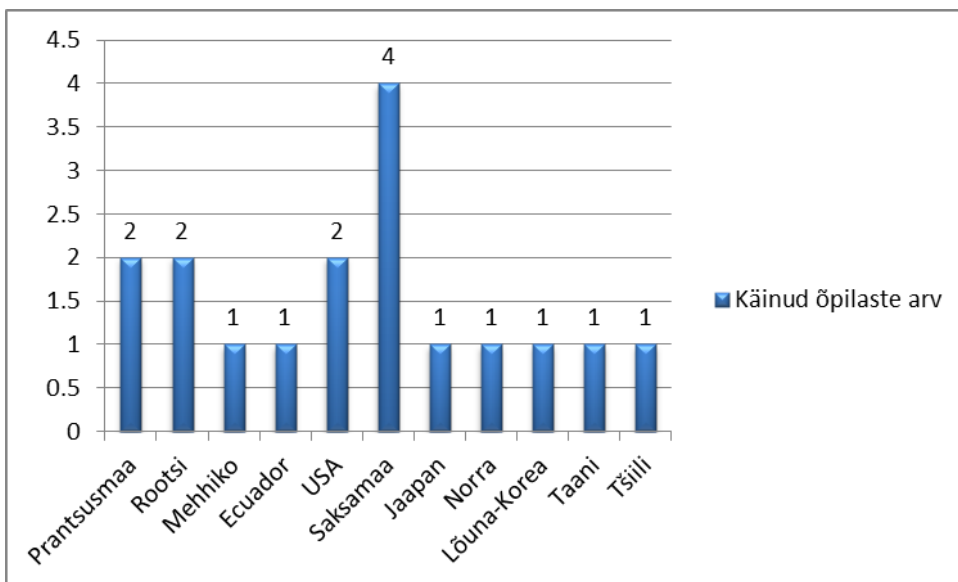
Küsimusele, kuhu soovivad vastajad vahetusaastale minna annab ülevaate joonis 2.



Joonis 2 Riigid, kuhu vastajad sooviksid minna vahetusaastale

Vastustes toodi välja mitmeid erinevaid riike, kuhu õpilased ise minna sooviksid. Vastajad tõid välja 20 sihtriiki, kuhu sooviksid minna vahetusõpilaseks, nendest populaarseimad olid Euroopa sihtriigid (60%), millele järgnesid Aasia ja Lõuna-Ameerika sihtriigid (võrdselt 15%) ja võrdselt 5% vastanutest sooviksid minna kas Austraaliasse või Põhja-Ameerika riikidesse. Enim õpilasi soovis minna USA-sse (15 vastajat) ning Saksamaale (7 vastajat), mis ongi populaarseimad sihtpunktid. Õpilased mainisid, et sooviksid minna sooja ja eksootilisse riiki Eestist kaugel ning see kajastub ka tulemustes. Leidus ka vastajaid, kes ei avaldanud konkreetset riiki, vaid nimetasid sihtpunkte, kuhu kindlasti minna ei soovi. Osa vastajaid välistas Aasia ning meie lähiriigid – Soome, Rootsi, Läti, Leedu, Venemaa.

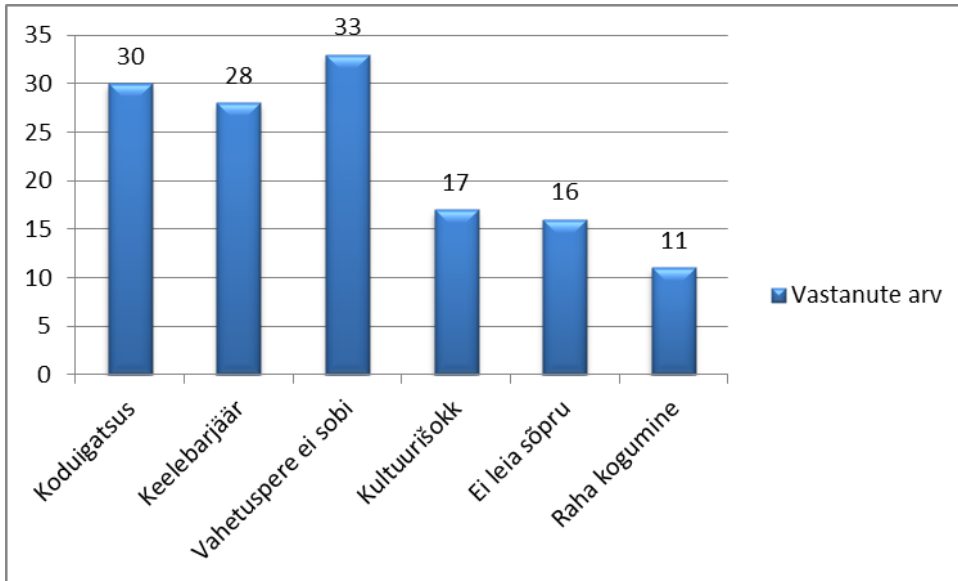
Mitmed vastanutest olid ise käinud oma õpingute ajal vahetusõpilastena välismaal õppimas. Joonisel 3 tuuakse välja riigid, kus vastajad on vahetusaastal käinud.



Joonis 3 Sihtriigid, kus vastajad on vahetusaastal käinud

17 vastanut oli käinud oma õpingute perioodil vahetusaastal. Kõige populaarsem sihtriik oli Saksamaa, kus oli õppimas käinud 4 vastanut. Kõige enam (10 vastajat) oli käinud Euroopas, teisel kohal olid Põhja-Ameerika riigid (3) ning võrdselt (2) Lõuna-Ameerika ja Aasia sihtpunktid. Sellest järeldub, et kui soovide hulgas nimetati kõige enam just Euroopa riike, siis ka võimalust kasutanute seas oli kõige populaarsem just Euroopas õppimine.

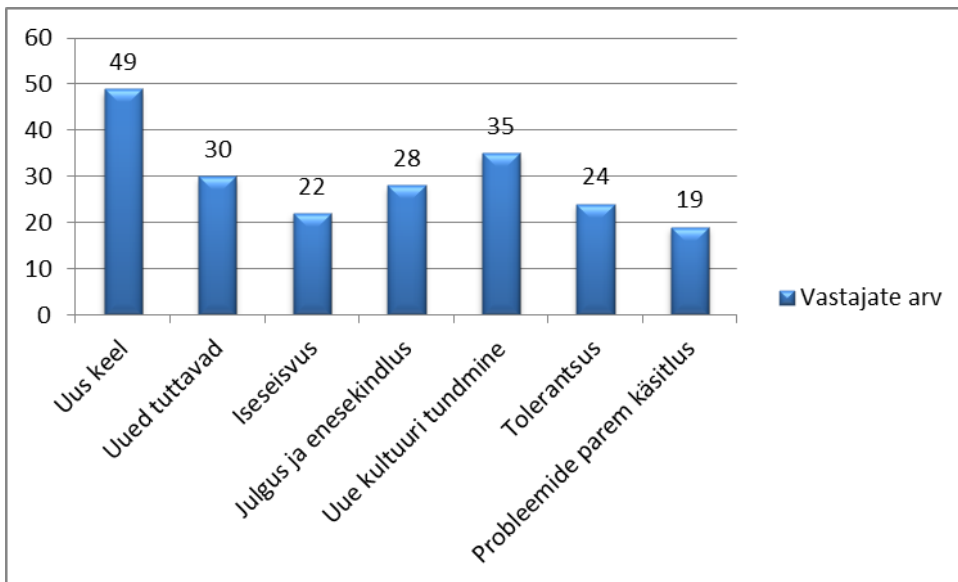
Küsimusele, „Milliseid probleeme võib esineda vahetusaasta jooksul?“ toodi välja erineva sõnastusega, kuid põhimõtetelt sarnaseid probleeme, millega tuleb kokku puutuda. Nendest annab ülevaate joonis 4.



Joonis 4 Probleemid vahetusaasta jooksul

Kõige rohkem mainiti, et probleeme võib tekkida vahetusperega (33 vastajat) ning samuti võib tekkida koduigatsus (30). Samu probleeme on välja toonud ka YFU töötajad, tuginedes õpilaste tagasisidele vahetusaasta kohta. Enam vähem võrdselt peeti probleemideks sõprade leidmist võõral maal ja vähese keeleoskuse taset, mis raskendab suhtlemist. Lisaks joonisel mainitud probleemidele toodi välja väsimust, stressi ning hobide puudumist, mida vastajad nimetasid vähemtähtsateks probleemideks.

Joonis 5 toob välja peamised vastajate arvamused, milliseid kogemusi annab vahetusõpilaseks olemine võõras kultuuris ja riigis.



Joonis 5 Vahetusaastal saadud kogemused

Noorte võime välja tuua kogemusi, mida vahetusaasta endast annab, oli hea. Kõige enam (49 korda) mainiti, et saab ära õppida uue keele. See oligi kõige oodatud vastus, mida peaks iga vahetusõpilane oma vahetusaastal saama. Samuti teadsid noored, et vahetusaasta muudab inimesed iseseisvamaks, julgemaks ja enesekindlamaks (50), sest vahetusaastale minnes hüpatakse justkui tundmatus kohas pea ees vette. Seetõttu peavad nad iseseisvalt oma eluga hakkama saama ja enda eest seisma. Vähem toodi välja, et vahetusaastal õpitakse probleeme paremini käsitlema (19). 65 korral peeti tähtsateks uusi tutvuseid ja kultuuri.

JÄRELDUSED

Küsimustikule vastanutest ligi 92 % on teadlikud YFU Programmist ning paljud (ligi 69%) sooviksid ka ise vahetusaastal käia. YFU Programm on õpilastele hea võimalus mitmekesistada oma õpinguid ning sellepärast ongi oluline, et teadmised jõuaksid kõikidele õpilastele. Noored on teadlikud programmist tänu infotundidele, mida YFU Eesti korraldab ning ka tänu oma eakaaslastele ja internetile. Kuigi enamuse küsitlusele vastanutest polnud ise vahetusaastal käinud, oskasid noored siiski välja tuua palju positiivseid kogemusi, mida vahetusprogramm neile annaks.

Samuti oli õpilastel hea ettekujutus probleemidest, mis võivad vahetusaastal ette tulla. Tänu nendele teadmistele oskavad noored rohkem valmis olla ootamatusteks, mis neid tabada võivad, kui ise programmiga ühinetakse.

Küsitlusele vastanud oskasid välja tuua suure hulga riike, kuhu saab vahetusaastale minna. Just teadmine, kuhu YFU Programm sul minna võimaldab ongi üks suuremaid teadmisi, mida vajab õpilane, kes hakkab mõtlema vahetusaasta peale.

Teoorias käsitletud koduigatsuse ja vahetuspere sobimatus leidsid ka vastajate seas enim kajastust, mis tähendab, et varasemate uurimuste ja autori uurimuse tulemused on võrreldavad, mis tõstab antud uurimuse usaldusväärust.

Uurimistöo hüpotees, et 70% õpilastest on teadlikud YFU Programmist ning vähemalt 50% vastajatest sooviksid ise programmis osaleda, leidis kinnitust, sest programmist oli teadlik ligikaudu 92% vastajatest ja ise osaleda soovis ligi 69% vastajatest.

KOKKUVÕTE

Autori poolt püstitatud hüpotees leidis kinnitust ning töös püstitatud eesmärgid said täidetud. Tööga saadi teada noorte suurest teadlikkusest antud programmi kohta.

Kuigi kõik noored ei ole kursis YFU Programmiga, siis üldiselt on noorte teadlikkus antud teema kohta hea. Küsitluse käigus selgus, et suurem osa noori teadsid, mis programmist on juttu ning oskasid antud teemal kaasa rääkida. Positiivne on ka teadmine, et paljud õpilased on juba programmis osalenud ning saanud kogemuse võrra rikkamaks. Samuti leidis palju noori, kes soovivad selle teekonna ette võtta.

Kuna vastanute hulgas oli noormeeste hulk väiksem, võib järeldada, et teema ei paku neile nõnda suurt huvi, nagu erinevate uuringute põhjal võib järeldada, et noormehed on sageli õppimisest vähem huvitatud kui neiud. Arvestades vastanute suurt hulka, kes avaldasid soovi ka ise vahetusaastal käia, võib järeldada, et noored on huvitatud YFU tegevusest ning teema on noorte seas aktuaalne.

Positiivne on see, et noored oskasid välja tuua mitmeid erinevaid kogemusi, mida üks vahetusaasta endaga kaasa tuua võib. Samuti osati ette näha erinevaid probleeme, mis võivad kaasneda. See näitab, et noored on võimelised nägema asju ette, ilma neid läbi elamata ja oskavad arvestada erinevate ootamatustega, mis võivad vahetusaastal ette tulla.

DAS RESÜMEE

Das Thema dieser Forschungsarbeit heißt „Die Kenntnisse der Schüler über das YFU Programm“.

Das Ziel der Forschungsarbeit war herauszufinden, was die Schüler über das Programm wissen und ob sie sich selbst am Programm beteiligen möchten.

Die Autorin hat die folgende Hypothese aufgestellt: 70% der Schüler sind sich über das Programm bewusst und mindestens 50% der Schüler möchten selbst daran teilnehmen.

Um zu einem Ergebnis zu kommen, hat die Autorin eine Umfrage durchgeführt. Dann hat die Autorin die Ergebnisse von der Umfrage analysiert.

Die Untersuchungsarbeit besteht aus fünf größeren Kapiteln.

Die Hypothese stimmte – 92% der Schüler sind sich über die Tätigkeit des YFU Programms bewusst und 69% der Schüler haben Interesse geäußert, daran selbst teilzunehmen.

KASUTATUD ALLIKAD

Kirjalikud Allikad

Võik, I. (2009). Vahetus(õpi)lastest ema ja õpetaja pilguga. – Õpetajate Leht, 29. mai, nr. 21, lk 20.

YFU (2007/2008) Mida see vahetusaasta mulle andis? – Avasta Maailma, nr.17, lk 5.

YFU (2008/2009) Rachel Andresen (1907-1988) – Avasta Maailma, nr.18, lk 2.

YFU (2012/2013) Täiskiirusel Rootsis super-Liisuks – Avasta Maailma, nr.22, lk 8.

YFU (2012/2013) Leidmised tundmatul Türgimaal – Avasta Maailma, nr.22, lk 9.

YFU „Käsiraamat koolidele“

YFU (2013/2014) „VAP-Käsiraamat“

Internetiallikad

About YFU.

Kättesaadav: <http://www.yfu.org/about-yfu> (25.04.2015)

YFU Eesti.

Kättesaadav: <http://www.yfu.ee/yfu-eesti/> (25.04.2015)

LISA 1 KÜSIMUSTIK

1. Sugu (mees/naine)
2. Vanus
3. Kas oled kuulnud YFU programmist või ise selles programmis osalenud?
4. Kui vastasid „jah“, siis mida oled kuulnud sellest programmist?
5. Kui vastasid „ei“, siis kas sooviksid sellest teada saada?
6. Kas oled mõelnud ise YFU programmiga vahetusaastale minna?
7. Kui vastasid „jah“, siis kuhu sooviksid minna vahetusaastale?
8. Kas tead riike, kuhu saab vahetusaastale minna? (nimeta)
9. Kui oled ise vahetusaastal käinud, siis millises riigis?
10. Millised probleemid võivad esineda vahetusaasta jooksul?
11. Milliseid kogemusi saab vahetusaastal?